

вмінь і навичок організації своїх дій, поведінки, прийняття рішень в контексті гри. Комп'ютерна навчальна гра дозволяє також вийти за межі даного навчального предмета, спонукаючи учнів до одержання знань в суміжних галузях і в практичній діяльності. Ігри створюють передумови до формування в учнів варіативних стратегій розв'язання задач, які можуть бути з успіхом використані в різних галузях. Важливо й те, що учень може вільно обирати рішення – як вірні, так і невірні – і при цьому бачить, до чого призводить його рішення. Таке навчання вельми привабливе для школярів, воно настільки подобається, що вони б весь час навчалися у вигляді гри.

Ефективність навчання при використанні комп'ютерних навчальних ігрових програм суттєво залежить від багатьох факторів [1]. Серед них важливе значення мають якість програмних засобів та методика їх використання. При виборі комп'ютерних засобів варто враховувати, що навчальна ігрова програма має задовольняти таким вимогам: розвивати пізнавальну активність дитини, викликати позитивні емоції; розвивати творчі здібності і нахили дитини, пробуджувати фантазію; мати пізнавальний характер і сприяти розвитку пізнавального інтересу школяра; давати вірні уявлення про явища і процеси, що відтворюються у грі, сприяти розвитку логічного мислення; бути доброзичливою і дружньою до дитини і до персонажів гри; викликати у дитини бажання пізнавати якомога більше, навчатися самостійно здобувати знання; допомагати дитині навчитися добре працювати за комп'ютером; відповідати ергономічним вимогам.

Використання інформаційних технологій в початковій школі є одним з сучасних засобів розвитку особистості молодшого школяра, формування інформаційної культури та професійного орієнтування. Є підстави вважати, що комп'ютер дозволить більш глибоко розкрити резерви дитини, формувати здатності використовувати набуті знання та вміння; розвивати, творчий потенціал особистості виховувати різнопланові інтереси.

Список використаних джерел

1. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи: Підручник для студентів педагогічних факультетів / О. Я. Савченко. – К.: Генеза, 1999. – 368 с.
2. Товканець Г.В. Використання інформаційних технологій у початковій школі / Копин Е. М., Товканець Г. В. / Вища школа і ринок праці: інтеграція, модернізація, інтернаціоналізація: збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції, 19-21 жовтня 2016 р., Мукачєво / Ред.кол.: Т. Д. Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачєво : Вид-во МДУ, 2016. – С.111 – 112.

УДК373.31.311.1

ТАЛАБІРА Т.М.
БРИЖАК Н.Ю.
Мукачівський державний університет, Україна

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПІДХІД ЯК УМОВА ОПТИМІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У процесі інноваційного розвитку шкільної освіти України на демократичних, гуманістичних та національних цінностях важливим є створення умов для творчої самореалізації особистості, про що йдеться в Національній доктрині розвитку освіти.

Держава має забезпечувати індивідуалізацію навчання та виховання школярів [2, с.179, с.181]. У руслі пріоритетних напрямів і завдань державної освітньої політики в науково-педагогічному просторі відбувається переосмислення цілей, завдань, змісту, форм, методів шкільної початкової освіти.

Дослідженням проблеми індивідуального підходу в історії педагогічної думки дають можливість стверджувати, що сутність індивідуального підходу та способи його реалізації на практиці розкривались багатьма педагогами. Фундаментальною основою вивчення означеної проблеми є педагогічні ідеї Я. Коменського, К. Ушинського, В. Сухомлинського. Ш. Амонашвілі, Л. Виготський, С. Рубінштейн вивчали загальні психофізіологічні особливості дитини як основу індивідуального підходу; Л. Венгер, О. Проскура розробляли діагностичні методи для виявлення індивідуальних особливостей дітей; Я. Ковальчук, Т. Кондратенко, В. Кузьменко, Д. Ніколенко та інші обґрунтовували необхідність і можливість оптимізації навчання на основі індивідуально-диференційованого підходу.

В «Українському педагогічному словнику» поняття «індивідуальний підхід до дітей – це принцип педагогіки, згідно з яким у навчально-виховній роботі з колективом дітей досягається педагогічний вплив на кожну дитину, що ґрунтується на знанні її особистих рис і умов життя» [1, с.7]. Подане визначення доводить важливість урахування індивідуальних особливостей дитини і умов її життя в освітньому процесі.

Потреба індивідуального підходу зумовлена тим, що будь-який вплив на дитину переломлюється через її індивідуальні особливості, через «внутрішні умови». Необхідною умовою успішної індивідуальної роботи є вивчення індивідуальних особливостей учнів. Педагог повинен пам'ятати, що кожна дитина неповторна, вона має свій індивідуальний темп росту і розвитку, що передбачає індивідуальний спосіб навчання. Щоб впливати на особистість, треба її знати. Тому надзвичайно важливо створити такі умови, які сприяли б навчання відповідно до рівня розвитку, забезпечували б у процесі навчання розвиток здібностей та інтересів школярів. Отже, педагогам необхідно знати індивідуальні особливості дітей та уміти добирати відповідні зміст, форми і методи роботи.

Під час проведення уроку вчителю потрібно враховувати індивідуальні відмінності учнів у легкості розуміння, швидкості та якості засвоєння нового матеріалу, у темпах виконання завдань та рівні волевого зусилля до їхнього виконання. Вчитель-професіонал повинен уміти добирати, варіювати методи, прийоми, форми роботи на кожному уроці з метою підвищення ефективності освітнього процесу, враховуючи індивідуальні особливості кожного (темперамент, характер, стать, ліворукість тощо) [3, с.3-4].

Індивідуальний підхід робить позитивний вплив на формування особи кожної дитини при умові, якщо він здійснюється в певній послідовності і системі, як безперервний, чітко організований процес.

В основу індивідуального підходу покладено дидактичні принципи розвивального навчання, а сам рівень індивідуального підходу реалізується в двох аспектах: змістовому та організаційному. В основі змістового – обсяг навчального матеріалу, складність завдань, вимоги до школяра. А в основі організаційного – міра

допомоги вчителя різним групам учнів й окремій дитині у групі. Здійснити індивідуальний підхід можна лише за наявності у дітей певних навичок самостійної роботи.

Вивчивши літературу, можна зробити висновок, що у кожному класі, як правило, можна виділити три навчальні групи: основна (рівномірно засвоюють знання), найбільша за кількістю дітей, і дві невеликих групи – «сильних» і «слабких» або «група учнів, які потребують посиленої уваги».

Індивідуальний підхід у навчальній роботі повинен передбачити добрі знання вчителем своїх учнів: рівень підготовки і розвитку кожного з них, їх індивідуальні особливості. Слід також зазначити, що один і той же учень з різних навчальних предметів може бути в різних групах. Тому необхідно дотримуватися певних умов, які сприятимуть ефективному застосуванню індивідуальних завдань. Саме до таких умов належить систематичне застосування диференційованих (індивідуальних) завдань на уроках.

Важливо, щоб всі запропоновані завдання передбачали поступовий перехід від простих до складніших видів роботи. Для сильніших учнів доцільні завдання, які були б не тільки більші за обсягом чи складніші за змістом, а й передбачали б елементи творчого пошуку, різні вправи з логічним навантаженням. Адже, правильно підібрані або подані завдання, що відповідають рівню навчальних компетенцій молодшого школяра, розвивають його мислення, сприяють формуванню навичок самоконтролю.

На основі аналізу науково-методичної літератури можна стверджувати, що індивідуальний підхід до дитини педагог має здійснювати з перших днів її перебування у школі, бо від глибокого знання індивідуальних особливостей дитини (задатки, здібності, інтереси, нахили, особливості мислення, характеру, здоров'я) та умов життя залежить не лише її навчання у школі на всіх ступенях, а й вибір життєвого шляху, духовний розвиток.

Список використаних джерел

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 375 с.
2. Національна доктрина розвитку освіти / В. Г. Кремень. – Освіта і наука України: шляхи модернізації : (Факти, роздуми, перспективи)– К. : Грамота, 2003. – С. 178–201.
3. Куземко Л. В. Підготовка вчителя початкової школи до реалізації індивідуального підходу / Л. В. Куземко // Вісник психології і педагогіки [Електронний ресурс] Педагогічний інститут Київського університету імені Бориса Грінченка, Інститут людини. – Випуск 16. – К., 2014. – Режим доступу до збірника : <http://www.psyh.kiev.ua/>, вільний.



МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>